

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO, PROCEDURA WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PODCZAS TOCZĄCEGO SIĘ POSTĘPOWANIA

1. Pieczę nad wsparciem małoletniego podczas toczącego się postępowania trzyma Dyrekcja Szkoły i psycholog szkolny wraz z wychowawcą poszkodowanego małoletniego w porozumieniu z policją oraz prokuraturą, a także Gminnym/ Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.
2. Małoletniemu Dyrekcja Szkoły zapewnia stałe wsparcie psychologiczne psychologa szkolnego.
3. Małoletniemu przedstawia się informacje na temat istniejących form pomocy dla osób dotkniętych przemocą.

§ 1 Podejmowanie interwencji w wobec małoletniego, który doznał przemocy, w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”

1. Nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
2. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych szkoły, pomocy społecznej, Policji i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.
3. Przedstawiciele w/w podmiotów, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.
4. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” w danej szkole i gminie następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletniego lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

§ 2 Działania interwencyjne i pomocowe prowadzone przez pracowników Szkoły współpracujących z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w odniesieniu do osób dotkniętych problemem przemocy wobec małoletnich są następujące:

1. monitoring przez personel szkoły oraz pracownika socjalnego (rozmowy, wizyty),
2. asystentura - praca z rodzinami, gdzie występuje przemoc,

3. wsparcie finansowe,
4. wsparcie w formie pomocy żywnościowej,
5. monitoring Policji,
6. współpraca z sądem w zakresie ubezwłasnowolnionego częściowo sprawcy i ofiary
7. wsparcie kuratora sądowego,
8. współpraca z ustanowionym kuratorem sądowym,
9. zgłoszenie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz czynny udział w prowadzonym postępowaniu,
10. udzielenie informacji o darmowej pomocy prawnej świadczonej przez PCPR (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie) w danej gminie/mieście lub inne instytucje,
11. współpraca z dzielnicowym celem zapewnienia bezpieczeństwa małoletnim i rodzinom dotkniętym problemem przemocy,
12. motywowanie do udziału w terapii dla sprawcy i ofiary,
13. udzielenie pomocy w formie pobytu w schronisku na wniosek strony,
14. udzielenie informacji o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej dla ucznia w szkole, a także świadczonej przez PCPR (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie) w danym powiecie lub inne instytucje,
15. praca z rodziną,
16. wniosek do prokuratury,
17. kontakt z pedagogiem szkolnym,
18. skierowanie na kolonie,
19. działania profilaktyczne,
20. poradnictwo ogólne, praca socjalna, elementy wsparcia psychologiczno- prawnego,
21. zapewnienie bezpieczeństwa poprzez monitoring sytuacji przez dzielnicowego, pracownika socjalnego i pracy asystenta rodziny,
22. udział w prowadzonym przez Prokuraturę postępowaniu, przyznanie pomocy finansowej, udostępnieniu kontaktu telefonicznego do darmowej pomocy prawnej,
23. udzielenie wsparcia w formie zasiłku okresowego, ubezpieczenia do korzystania ze świadczeń NFZ,
24. współpraca z reprezentantem dziecka w sytuacji ustanowienia go przez sąd opiekuńczy.

§ 3 Podejrzenie wystąpienia przemocy:

1. Należy być wyczulonym na wszelakie objawy możliwości występowania przemocy wobec małoletniego w tym przykładowo dziecko:
  - a) Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,

- b) Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd.,
  - c) Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
  - d) Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.
2. Do dziecka, wobec którego podejrzewa się stosowanie przemocy należy podchodzić z należytą delikatnością, dziecko powinno czuć się komfortowo w obecności danego pracownika, darzyć go zaufaniem;
  3. Wszelkie podejrzenia występowania przemocy wobec małoletnich należy niezwłocznie zgłosić wychowawcy klasy/grupy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu, dyrektorowi szkoły.
  4. Władze szkoły odpowiedzialne są za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielanie mu wsparcia;
  5. Należy podjąć rozmowę z dzieckiem, mającą na celu wstępne zweryfikowanie informacji o doznawanej przemocy (pochodzące od dziecka, świadka, z obserwacji) i rozpoznanie sytuacji ucznia:
    - a. Rozmowa powinna mieć uzasadniony powód (zainicjowana przez ucznia lub osobę podejrzewającą, że uczeń doświadcza przemocy);
    - b. rozmowa powinna odbywać się w odpowiednim miejscu, czasie, należy zapewnić warunki do rozmowy, a także sporządzić z niej notatkę służbową;
    - c. Należy przedstawić cel rozmowy, zapewnić małoletniego o bezpieczeństwie rozmowy i konieczności jej przeprowadzenia, mówić o przemocy wprost, notować określenia stosowane przez ucznia, okazywać akceptację i empatię;
    - d. Osoba przeprowadzająca rozmowę powinna ustalić stan emocjonalny ucznia, zakres przemocy, osoby chroniące dziecko, stopnia zagrożenia.
    - e. Rozmowa powinna przebiegać w przyjaznej atmosferze, należy zadbać o komfort i swobodę dziecka;
    - f. Przebieg rozmowy powinien zostać udokumentowany w sposób rzetelny;
  6. W razie dalszych podejrzeń występowania przemocy wobec małoletniego, Dyrekcja szkoły ma obowiązek natychmiastowego zawiadomienia policji, prokuratury i sądu opiekuńczego;
  7. Szczególną uwagę należy zwrócić na małoletnich niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

§ 4 Dokumentacja

1. Cały proces od podejrzenia wystąpienia przemocy wobec małoletniego należy rzetelnie dokumentować;
2. Należy założyć akta do poszczególnej sprawy, prowadzić je na bieżąco;
3. Należy wprowadzić tzw. Karty interwencji, które powinny zawierać:
  - a) Imię i nazwisko dziecka;
  - b) Osobę zgłaszającą krzywdzenie małoletniego;
  - c) Opis zgłoszonego rodzaju krzywdzenia
  - d) Opis działań podjętych w odpowiedzi na zgłoszenie
4. Dokumentacja powinna być prowadzona w sposób papierowy, a także elektroniczny;
5. Dokumentacja powinna być prowadzona i przechowywana w sposób zapewniający bezpieczeństwo danych osobowych uczniów oraz pracowników placówki - zgodnie z regulaminem prowadzenia i przechowywania dokumentacji przebiegu nauczania oraz działalności wychowawczo-opiekuńczej, zatwierdzanym przez dyrektora szkoły;
6. Z każdej rozmowy z małoletnim wobec którego podejrzewa się wystąpienie przemocy należy sporządzić rzeczową notatkę;
7. Dokumenty powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym, chroniąc przed nieautoryzowaną zmianą lub zniszczeniem.
8. Dostęp do dokumentacji posiadają tylko osoby uprawnione.
9. W razie kontroli podjętej przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starosty, marszałka województwa lub pracowników przez nich upoważnionych, w zakresie obowiązków i sposobów ich wykonywania, należy przedstawiać wszystkie niezbędne informacje i dokumenty kontrolującemu;
10. Dokumentacja przechowywana jest przez okres 10 lat po zakończeniu postępowania.

§ 5 Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia małoletnich dotkniętych przemocą w domową

Działania	Odpowiedzialny za realizację działania/współorganizator	Sposób realizacji
-----------	---	-------------------

<p>1. Udzielenie pomocy i wsparcia dla małoletnich doznających przemocy domowej.</p>	<p>Placówka oświatowa Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny w Gminie/ Mieście</p>	<p>1. Podejmowanie interwencji wobec małoletnich dotkniętych przemocą - procedura „Niebieska Karta”.</p> <p>2. Udzielanie informacji na temat istniejących form pomocy.</p> <p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim dotkniętym przemocą domową najpierw na terenie szkoły, ewentualnie poprzez kierowanie do całodobowych ośrodków wsparcia oraz pomoc prawna w działaniach separujących ofiarę od sprawcy przemocy.</p> <p>4. Zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim w związku z przemocą domową z uwagi na zagrożenie życia i zdrowia-</p>
--	--	---

Działania	Odpowiedzialny za realizację działania/współorganizator	Sposób realizacji
<p>2. Wizyty pracowników socjalnych i dzielnicowych w ramach działań Grup diagnostyczno-pomocowych oraz monitoringu rodzin, gdzie występuje przemoc.</p>	<p>Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Komenda Powiatowej Policji</p>	<p>1. Systematyczne wizyty w godzinach pracy Ośrodka pracowników socjalnych oraz w godzinach popołudniowo-wieczornych dzielnicowych jako podstawowego składu Grupy diagnostyczno-pomocowej w ramach prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” przez Grupę diagnostyczno-pomocową.</p>
<p>3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy dla małoletnich doznających przemocy domowej.</p>	<p>Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny w Gminie/Mieście</p>	<p>1. Ogłoszenie w prasie lokalnej lub na lokalnych portalach internetowych dot. form uzyskania m.in. pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej, terapeutycznej, rodzinnej.</p> <p>2. Opracowanie i zamieszczenie informacji na stronie internetowej</p>